

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Tillsynen av ekologiskt producerade alkoholdrycker

Anvisning 3/2020

Innehåll

1.	Inledning	3
2.	Lagstiftning och anvisningar.....	4
2.1.	Ekoförordningen och verkställighetsförordningen.....	4
2.2.	Nationell lagstiftning	5
2.3.	Övriga tillsynsanvisningar.....	5
3.	Tillsynsmyndigheter	5
3.1.	Tillsynen av ekologiska alkoholdrycker	6
3.2.	Tillsynen av ekologiska livsmedel.....	6
3.3.	Tillsynen på Åland	7
4.	Valvira system för ekologisk övervakning (ekotillsyn)	7
4.1.	Att ansluta sig till övervakningssystemet	7
4.2.	Ansvar och tillsyn	9
4.3.	Avgifter för systemet för ekologisk övervakning	10
4.4.	Utträde	10
5.	Kraven på isärhållande under tillverkning och lagring.....	11
6.	Bestämmelser som gäller sammansättningen	11
6.1.	Produkter med minst 95 % ekologisk andel	12
6.2.	Produkter som innehåller ekologiskt producerade ingredienser med jordbruksursprung	13
6.3.	Konventionellt producerade ingredienser med jordbruksursprung i ekologiska alkoholdrycker	13
6.4.	Jäst.....	13
6.5.	Ingredienser och teknologiska processhjälpmedel med annat än jordbruksursprung	14
6.6.	Förbud mot användningen av genetiskt modifierade organismer (GMO) och produkter som härletts från dessa organismer	14
6.7.	Bestrålningförbud	15
6.8.	Produktionsteknologi.....	15
7.	Föreskrifter som gäller förpackningsmärkningar och presentationer.....	15
7.1.	Ingrediensförteckning	15
7.2.	Tillsynsmyndighetens kodnummer	17
7.3.	Obligatoriska förpackningsmärkningar fr.o.m. 1.7.2010	17
7.4.	Logotypen Luomu-kontrollerad ekoproduktion	18
7.5.	Övriga märkningar.....	18
8.	Vin, fruktvin och cider.....	19
8.1.	Författningar som gäller vin.....	19
8.2.	Författningar som gäller fruktvin och cider	20
9.	Kraven på bokföring.....	20
10.	Import av alkoholdrycker utanför EU.....	22

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

1. Inledning

Denna anvisning är utarbetad som instruktion för aktörer som i kommersiellt eller övrigt näringssyfte bedriver import, lagring, partihandel, tillverkning av eller att låta tillverka ekologiskt producerade alkoholdrycker (nedan ekologiska alkoholdrycker).

Anvisningen grundar sig på kommissionens förordningar (EG) nr 834/2007 (ekoförordningen) och nr 889/2008 (verkställighetsförordningen) samt i kommissionens förordning (EG) nr 1235/2008 (importförordningen) gällande import av ekologiska produkter till EU. EU:s förordning om ekologisk produktion 834/2007 ersätts med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 som redan utfärdats, men den nya förordningen börjar tillämpas först i början av år 2022.

Med denna anvisning uppdateras Valvira's anvisning 10/2018 (Dnr Dnr V/9916/2018. Uppdateringen gäller förändrad lagstiftning och innehåller dessutom tekniska preciseringar av partihandlaren's skyldigheter vid partihandel med ekologiska produkter.

Produkten anses innehålla en påskrift över ekologiskt produktionsätt, om konsumenten ges uppfattningen om att produkten eller någon av dess ingredienser har producerats enligt tillverkningsreglerna för ekologiska produktionsätt. Hänvisningen kan finnas i emballaget, övriga förpackningspåskrifter, på reklammaterial eller i kommersiella dokument.

Påskrifter som hänvisar till ekologiska produktionsätt anses vara bl.a. beteckningarna naturenlig, ekologisk och biologisk och deras vanliga derivat (eko-, ekologisk- och bio-) och orden biodynamisk, organisk och organisk-biologisk. Även vissa officiella termer som är i bruk i medlemsländerna anses hänvisa till ett ekologiskt produktionsätt, såsom till exempel ecológico, økologisk, ökologisch, organic, biologique, biologico, biologisch, biológico och ekologisk.

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

I denna anvisning presenteras de särdrag för tillverkning, import och partihandel för ekologiska alkoholdrycker, för vars del verksamheten skiljer sig från den vid konventionella sätt framställda alkoholdrycker.

2. Lagstiftning och anvisningar

En alkoholdryck är en dryck som är avsedd att förtäras och innehåller mer än 2,8 och högst 80 volymprocent etylalkohol (alkohollagen 1107/2017, 3 §). För sådan producerad, importerad och marknadsförd alkoholdryck som har beteckningar som hänvisar till ett ekologiskt produktionssätt gäller alla de författningar som gäller för på konventionella sätt producerade alkoholdrycker. Dessa författningar omfattar både den nationella lagstiftningen och lagstiftning som gäller alkoholdrycker och livsmedel från EU. Produktionen, importen och marknadsföringen av ekologiska alkoholdrycker regleras också av de författningar och bestämmelser som presenteras nedan i denna anvisning.

2.1. Ekoförordningen och verkställighetsförordningen

Förordningen om ekologisk produktion och märkningar på ekologiskt producerade produkter reglerar produktionen av ekologiska jordbruksprodukter och livsmedel. Alkoholdrycker betraktas i ekoförordningen som livsmedel.

Ekoförordningen gäller som sådan i alla EU:s medlemsländer. Den aktuella ändringshistoriken för ekoförordningen kan erhållas bl.a. på webbsidorna för jord- och skogsbruksministeriet på <https://mmm.fi/sv/framsida>.

Detaljer på tillämpningen av Ekoförordningen beskrivs i kommissionens s.k. verkställighetsförordning om ekologisk produktion och märkningar på ekologiskt producerade produkter, som gäller produktion, märkningar och tillsyn.

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

De ekologiska förordningarna och den övriga lagstiftningen inom gemenskapen gäller som sådan i alla Europeiska gemenskapens medlemsländer. Europeiska gemenskapens lagstiftning kan läsas och utskrivas från Europeiska Unionens EUR-Lex-webbplats på adressen <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=sv>. På Eu kommissionens webbplats https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming_sv hittas förutom lagstiftning även annan information om ekologisk jordbruksproduktion.

2.2. Nationell lagstiftning

I lagen om tillsyn över ekologisk produktion (294/2015) samt jord- och skogsbruksministeriets förordning 485/2015 bestäms om arrangeringen av tillsynen av ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel och alkoholdrycker i Finland, om arbetsfördelningen mellan olika myndigheter och om kraven på egenkontroll. I den nationella lagstiftningen om ekologisk produktion föreskrivs också om påföljder vid brott mot bestämmelserna.

2.3. Övriga tillsynsanvisningar

Livsmedelsverket har publicerat detaljerade anvisningar om ekologisk tillsyn av livsmedel. Anvisningarna kan erhållas på Livsmedelsverkets webbsidor, på adressen <https://www.ruokavirasto.fi/sv/te-man/ekoproduktion/>.

3. Tillsynsmyndigheter

Anordnandet av tillsynen av ekologisk produktion och dess högsta ledning utövas i Finland av jord- och skogsbruksministeriet. Tillsynen av ekologiska alkoholdrycker har uppdelats på tre olika instanser. Valvira övervakar näringsidkare som idkar produktion, partihandel, lagring, saluföring och import av ekologiska alkoholdrycker och sprit från tredjeländer. Livsmedelsverket beviljar importtillstånd för ekologiska alkoholdrycker från tredjeländer och tillstånd för bruket

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

av på konventionella sätt producerade ingredienser i ekologiska alkoholdrycker. Tullverkets uppgift är att sköta övervakningen av importen av ekologiska alkoholdrycker och sprit från tredjeländer på sätt som bestäms i nationell ekoförordningen.

3.1. Tillsynen av ekologiska alkoholdrycker

Valvira ekologiska tillsyn gäller alla verksamhetsidkare, som tillverkar, idkar partihandel, lagrar, låter tillverka eller importerar ekologiska alkoholdrycker till landet från länder utanför EU. Vid en detaljhandel eller servering direkt till slutkonsumenten förutsätts inte att en verksamhetsidkare hör till tillsynssystemet.

Med produktion avses här förutom egentlig produktionsverksamhet även tillsatser till eller avlägsning av ingredienser från färdiga produkter, buteljering (förpackning), ompaketering, märkning som hänvisar till ekologiska produktionssätt eller ändring av dessa märkningar.

Med att låta tillverka avses verksamhet där företaget deltar i produktionsverksamheten av en alkoholdryck genom att t.ex. definiera dryckens sammansättning.

Med partihandel avses en försäljning av alkoholdrycker till andra än till produkternas slutkonsumenter eller slutanvändare.

Med lagring avses lagring av alkoholdrycker för en senare saluföring, men dock inte upplagring som sker i samband med produktion, försäljningsställe, tillverkning eller import från tredjeländer.

3.2. Tillsynen av ekologiska livsmedel

Livsmedelsverket övervakar, med undantag för alkoholdrycker, framställningen av ekologiska livsmedel, inköpsverksamheten av uppsamlingsprodukter och import. Med import avses här import från utanför EU. Det praktiska tillsynsarbetet utförs både av Livsmedelsverkets egna och dess auktoriserade inspektörer. Kommunala livsmedelsmyndigheter under regionförvaltningsverkets ledning svarar

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

för marknadstillsynen av ekologiska livsmedel och jordbruksprodukter i affärer och på andra försäljningsställen. Även tillsynen över tillverkning av och partihandel med alkoholfritt och lågalkoholhaltigt öl och vin hör till Livsmedelsverket.

Om en näringsidkare vid produktionen av alkoholdrycker använder ekologiska råvaror som är själv odlade eller uppsamlade, står näringsidkaren för denna s.k. primärproduktion under Livsmedelsverkets tillsyn. Livsmedelsverket beslutar på basen av ansökan och ekoplan samt en inledande inspektion om aktören kan godkännas till övervakningssystemet.

Dessutom beviljar Livsmedelsverket tillstånd för bruket av på konventionella sätt producerade ingredienser i ekologiska livsmedel, även alkoholdrycker. Instruktioner för ansökning om dessa tillstånd erhålls på Livsmedelsverkets webbsidor på adressen

<https://www.ruokavirasto.fi/sv/>.

3.3. Tillsynen på Åland

På Åland övervakas produktionen, marknadsföringen och importen av ekologiska livsmedel och jordbruksprodukter av Ålands landskapsregering, www.regeringen.ax. För de ekologiska alkoholdryckernas del sköter dock Valvira övervakningen.

4. Valviras system för ekologisk övervakning (ekotillsyn)

4.1. Att ansluta sig till övervakningssystemet

För att kunna söka sig till systemet för ekologisk övervakning förutsätts att sökanden har ett av Valvira beviljat tillstånd för utövande av tillverkning eller partihandel. Ansökan kan också lämnas in i samband med ansökan om tillverknings- eller partihandelstillstånd.

En ansökning om att ansluta sig till systemet för ekologisk övervakning görs skriftligt innan verksamheten inleds. I anmälan bör förutom aktörens basuppgifter uppges verksamhetens natur (till exempel tillverkning, att låta tillverka, lagring, import eller partihandel).

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

Blanketten för att ansluta sig till övervakningssystemet kan fås på Valvira's webbsidor på <https://www.valvira.fi/web/sv/framsida>. Till anmälan ska bifogas en ekoplan, där aktören beskriver förfarandena enligt vilka sökanden verkställer de krav som avses i lagen. Ekoplanen kan ingå i den plan för egenkontroll som avses i livsmedels- och alkohollagen.

I anmälan förbinder sig aktören att följa de författningar som utfärdats om ekologiskt produktionssätt (ekoförordningen och de bestämmelser som utfärdats på basen av den) och att som försäljare vid behov skriftligt uppge åt återförsäljare och vidareförädlare av råvaror om märkningar som hänvisar till ekologiskt produktionssätt bör avlägsnas från partier som inte följer förordningen. Anmälan omfattar även en tillåtelse av innehavaren av tillståndet om att olika kontrollinstanser och -myndigheter kan utbyta kontrollinformation om innehavaren och uppgifter om det sätt utbytet kan ske på.

På basis av den mottagna anmälingen gör Valvira en inledande inspektion i aktörens utrymmen, varvid man kontrollerar att villkoren för ekoförordningen uppfylls. Hos tillverkare genomförs inspektionen innan tillverkningen inleds och hos partihandlare inom tre månader från det att ekologisk verksamhet inleddes. Vid inspektionen kontrolleras bl.a.

- förutsättningarna för att de ekologiska råvarorna och färdiga produkterna kan hållas isär från konventionellt producerade motsvarigheter under hela tillverkningsprocessen (transport, lagring, tillverkning och försäljning)
- att tillverkaren behövliga dokument för råvarorna
- att partihandlaren har intyg över att tillverkaren och/eller importören av produkterna hör till tillsynssystemet.
- produkternas sammansättning
- produkternas spårbarhet

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

- produkternas förpackningsmärkningar
- bokföringen för produktion, lagring och försäljning

4.2. Ansvar och tillsyn

Tillverkaren och importören svarar för kvaliteten för och sammansättningen av drycker som de har överlåtit till konsumtion samt för att produkten, dess etikettering och övriga presentation stämmer överens med gällande stadganden och bestämmelser.

Valvira styr och övervakar att producenten och importören uppfyller detta ansvar. Förutom den inledande inspektionen utför Valvira ytterligare inspektioner i verksamhetsidkarens utrymmen. Med årliga produktionsinspektioner och registertillsyn övervakas med tillverkaren att bestämmelserna följs. Efter den inledande inspektionen utför Valvira i verksamhetsutövarens lokaler inspektioner.

Valvira styr och övervakar förverkligandet av tillverkarnas och importörernas ansvar. Förutom förhandsinspektion utför Valvira inspektioner i verksamhetsidkarens lokaler. Lakttagandet av bestämmelserna övervakas hos tillverkare genom årliga inspektioner av produktionen samt genom registertillsyn. Hos partihandlare utförs inspektionerna i mån av möjlighet vart annat år. Inspektionerna sker vanligen enligt överenskommelse med aktören, men därtill utförs oanmälda inspektioner. Vid behov ger Valvira detaljerade anvisningar i samband med inspektionen om det praktiska iakttagandet av bestämmelserna.

Valvira har som övervakande myndighet rätt att utan ersättning ta och få för tillsynen behövliga prover. Dessutom övervakar Valvira inom ramen för marknadsövervakningen de ekologiska alkoholdrycker som är till salu.

Det register som Valvira för över innehavare av olika tillstånd och över alkoholdrycker som är till salu i Finland är en del av tillsynen. Valvira har rätt att med avseende på övervakning och statistikföring

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

för registret erhålla nödvändiga uppgifter om de produkter som är till salu och om deras försäljning. Då man till produktregistret uppger en ny dryck, som omfattar märkningar som hänvisar till ett ekologiskt produktionssätt, bör drycken i produkthanmälan uppges som en ekologisk produkt.

Valvira kan vid behov förbjuda att en alkoholdryck släpps ut på marknaden eller ålägga den som har släppt ut alkoholdrycker på marknaden att utan ersättning dra tillbaka dem, om produkten eller presentationen av den strider mot gällande bestämmelser och föreskrifter eller om dryckens kvalitet eller de skadeverkningar och risker som den eventuellt orsakar för hälsan inte har kontrollerats på behörigt sätt eller om ett förbud annars är motiverat för skyddande av människors hälsa.

Valvira kan på basen av alkohollagen återkalla tillverknings- eller partihandelstillstånd utan ersättning, för viss tid eller permanent, om gällande stadganden, bestämmelser eller villkor inte iakttas eller om tillståndshavaren inte längre bedöms ha de förutsättningar eller besitta den tillförlitlighet som krävdes för tillståndet.

Ändring får inte sökas genom besvär i Valviras beslut om förbud. Den som har ålagts ett förbud får dock genom ansökan föra ärendet till marknadsdomstolen. Ändring i övriga beslut som Valvira på basen av alkohollagen delgivit får sökas hos den förvaltningsdomstol, inom vars domkrets hemorten för tillståndets innehavare finns.

4.3. Avgifter för systemet för ekologisk övervakning

För godkännande, tillsyn och övriga prestationer inom övervakningssystemet för ekologisk produktion följs social- och hälsovårdsministeriets förordning.

4.4. Utträde

Utträde ur övervakningssystemet görs genom en skriftlig anmälan till Valvira.

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

5. Kraven på isärhållande under tillverkning och lagring

För produktion, import från tredjeländer och marknadsföring av ekologiska alkoholdrycker gäller samma föreskrifter som för ekologiska livsmedel i allmänhet. Om ekologiska alkoholdrycker tillverkas eller förpackas i samma utrymmen som konventionellt tillverkade alkoholdrycker, måste aktören under hela tillverkningsprocessen kunna hålla de ekologiska råvarorna och de färdiga ekoprodukterna isär från motsvarande konventionella råvaror och produkter.

Ett isärhållande kan för lagringens del säkerställas med t.ex. separata lagringsutrymmen eller märkta lagerområden eller -hyllor. Om man för tillverkningen av ekologiska alkoholdrycker använder samma apparatur som för konventionellt producerade drycker (t.ex. tankar), bör separeringen säkerställas t.ex. på så sätt att de ekologiska alkoholdryckerna behandlas under separata tidpunkter. Rengöringen av produktionsutrymmen (t.ex. buteljeringslinjer, transportbehållare) måste kunna i efterskott verifieras antingen genom en städdagbok eller en instruktion för städningen i planen för egenkontroll.

En transport av ekologiska råvaror och produkter i andra än konsumentförpackningar förutsätter att förpackningarna är tillslutna så att deras innehåll inte kan bytas ut. Varje ekologiskt varuparti bör även medföljas av ett dokument (t.ex. en fraktsedel) som specificerar partiet, dess ursprung och produktionssätt samt kodnumret för den ekotillsynsmyndighet, som svarar för den ekologiska tillsynen av ifrågavarande produkt.

6. Bestämmelser som gäller sammansättningen

Andelen ekologiskt producerade ingredienser av produktens alla ingredienser med jordbruksursprung avgör hur man på emballaget och i marknadsföringen får hänvisa till ett ekologiskt produktionssätt. Man får i alkoholdryckens namn eller i namnet som beskriver

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

en dryckesgrupp hänvisa till ett ekologiskt produktionssätt endast då produkten till alla delar följer verkställighetsförordningen (även bilagorna VIII och IX).

Ett oförädlat livsmedel kan vara helt och hållet ekologiskt producerat. I ekoförordningen har dock inte begreppet ”100 %-ig ekoprodukt” definierats. Om man vill marknadsföra en produkt som en 100 %-ig ekoprodukt, är förutsättningen enligt allmänna bestämmelser för förpackningspåskrifter att produkten endast innehåller ekologiskt producerade ingredienser. Produkten får då inte heller innehålla t.ex. tillsatt vatten, tillsatsämnen eller andra ingredienser med annat än jordbruksursprung.

6.1. Produkter med minst 95 % ekologisk andel

Även förädlade ekologiska livsmedel är egentliga ekologiska livsmedel, av vars ingredienser med jordbruksursprung minst 95 % är ekologiskt producerade. Dessa ingredienser består bl.a. av växt- och djurprodukter samt uppsamlingsprodukter. Man bör dock förete intyg över naturenligheten av uppsamlingsområden för vilda bär och övervakningen av inköpsverksamheten.

I namnet på alkoholdrycken kan hänvisas till ekologiskt produktionssätt, om minst 95 % av dryckens ingredienser med jordbruksursprung är ekologiskt producerade. Växt- och djurbaserade beståndsdelar (t.ex. bär, saft, socker, jäst, honung och tillsatt alkohol) bildar tillsammans produktens ingredienser med jordbruksursprung, från vilka andelen ekologiskt producerade ingredienser kalkyleras.

Högst 5 % av produktens ingredienser med jordbruksursprung får bestå av endast sådana konventionellt producerade ämnen som separat har godkänts för användning i ekologisk produktion finns angivna i genomförandeförordningens bilaga IX.

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

6.2. Produkter som innehåller ekologiskt producerade ingredienser med jordbruksursprung

Lagstiftningen möjliggör även att ett mindre antal ekologiskt producerade ingredienser anges i ingrediensförteckningen. I ingrediensförteckningen för konventionellt producerade produkter, som innehåller ekologiskt producerade ingredienser, kan nämnas vilka ingredienser är ekologiskt producerade. Då bör procentandelen för ekologiskt producerade ingredienser, av alla ingredienser med jordbruksursprung, framgå från ingrediensförteckningen. Dessa produkter får inte marknadsföras som ekologiska produkter, och tillverkaren ska dessutom omfattas av ekoövervakningen.

6.3. Konventionellt producerade ingredienser med jordbruksursprung i ekologiska alkoholdrycker

I ekologiska livsmedel får användas endast de konventionella ingredienser med jordbruksursprung som namngivits i bilaga IX i verkställighetsförordningen, eftersom dessa varken produceras ekologiskt i tillräcklig mängd inom EU:s område eller finns att tillgå i tredjeländer. Om den använda konventionella ingrediensen inte finns i bilagans katalog, kan man ansöka om tillstånd för tillfälligt bruk hos Livsmedelsverket. En förutsättning för att tillstånd beviljas är att aktören kan visa att ingrediensen varken produceras ekologiskt i tillräcklig mängd inom gemenskapen eller att den kan importeras från tredjeländer utanför EU.

Vid tillverkningen av en ekoprodukt får samma ingrediens inte användas parallellt som både ekologiskt och konventionellt producerad ingrediens.

6.4. Jäst

Vid förädling av ekologiska livsmedel kan användas mikroorganismer och mikropreparat som används allmänt vid förädling av livsmedel. Jäst och jästpreparat som inte har producerats ekologiskt kan användas vid tillverkning av alkoholprodukter, tills ekologisk jäst

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

är tillgänglig. Jäst och jästprodukter anses vara ingredienser med jordbruksursprung.

6.5. Ingredienser och teknologiska processhjälpmedel med annat än jordbruksursprung

Det finns signifikant färre tillåtna tillsatsämnen för ekologiska produkter än för motsvarande konventionella produkter. Av aromer är till exempel endast naturliga aromer och arompreparat tillåtna. I bilaga VIII i verkställighetsförordningen namnges de ingredienser och teknologiska processhjälpmedel o.dyl. med annat än jordbruksursprung och vars bruk i ekologiska livsmedel är tillåtet på de i bilagan omtalade villkoren. Dylika är vissa tillsatsämnen, såsom mjölksyra, koldioxid, vinsyra (observera att bruket i gårdsvin inte är tillåtet), äpplesyra, askorbinsyra, citronsyra, bruksvatten etc.

I ekoförfattningarna har förutom några undantag inte stadgats om tillåtna bruksmängder av tillsatsämnen. För bruket av vissa ingredienser har det dock satts begränsningar eller angivits särskilda förutsättningar. Om inget annat har angetts, följs för använda mängder de allmänna föreskrifterna för tillsatser och en god tillverkningssed. Dessutom bör observeras att de tillsatsämnen som upptas i verkställighetsförordningen inte kan fritt användas utan endast för de livsmedel och alkoholdrycker där detta är även tillåtet enligt de allmänna föreskrifterna för tillsatser.

6.6. Förbud mot användningen av genetiskt modifierade organismer (GMO) och produkter som härletts från dessa organismer

Bruket av genetiskt modifierade organismer (GMO) och produkter som härletts från dessa organismer är förbjudet i produkter som marknadsförs som ekologiska. I alkoholdrycker kan t.ex. stärkelse, jäst, mjölk-, äppel-, askorbin-, citron- och vinsyra samt pektin vara dylika ingredienser. GMO-förbudet gäller även hjälpmedel vid tillverkningen, t.ex. lösningsmedel.

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

Ekoproduktens tillverkare bär ansvaret för att GMO-förbudet efterföljs. Producenten bör vid överenskommelser om varuleveranser säkerställa att varuleverantören känner till bruksförbudet mot GMO inom ekoproduktionen. Varuleverantören bör säkerställa att inga sammanblandningar mellan olika varukvaliteter sker under lagring, tillverkning eller transport. Producenten bör be varuleverantören om ett intyg över att ingrediensen eller hjälpmedlet ifråga inte är genetiskt modifierat eller ett derivat av genetiskt modifierad produkt. Då tillståndshavaren mottar en produkt bör han/hon säkerställa att det ovannämnda intyget medföljer partiet. Utan intyget kan produkten inte användas för tillverkningen av en ekoprodukt innan partiets ursprung säkerställts. Intygen från partierna bör bevaras i bokföringen över ekoproduktionen.

6.7. Bestrålningsförbud

Ekologiska produkter eller deras ingredienser får inte bestrålas. Bestrålning används bl.a. för att säkerställa hållbarheten hos kryddor och örter. Förbudet mot bestrålning övervakas med dokument, intyg och procedurer motsvarande dem som används för att övervaka att bruksförbudet mot GMO efterföljs.

6.8. Produktionsteknologi

I ekologiskt producerade produkter är det förbjudet att använda sådana tekniker, som strävar till att återbära eller avhjälpa egenskaper som förlorats i förädlingen eller lagringen. Om tillåtna tekniker samt tilläggs- och hjälpmedel i tillverkningen stadgas närmare i ekoföreskrifterna.

7. Föreskrifter som gäller förpackningsmärkningar och presentationer

7.1. Ingrediensförteckning

En ingrediensförteckning är inte obligatorisk på förpackningspåskrifter för konventionellt producerade alkoholdrycker. Om produkten

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

har en ingrediensförteckning, ska den innehålla produktens samtliga ingredienser.

Ekoförordningen förutsätter dock att det ur produktuppgifterna framgår vilka av de använda ingredienserna är ekologiskt producerade, om produkten också innehåller ingredienser med jordbruksursprung som producerats konventionellt.

I ingrediensförteckningen namnges tillverkningsämnen och tillsat-
sämnen i nedgående ordning, enligt använd vikt vid tillverkningen. Tillsatt vatten och andra ingredienser anges enligt ordningsföljden för befintliga viktandelar i den slutliga drycken. Blandningar av frukter, växter, kryddor eller örter, där ingen av ingredienserna är förhärskande, kan även uppges i en annan ordningsföljd förutsatt att detta uppges vid uppgiften om ingredienserna, t.ex. med uttrycket ”i varierande proportioner”. Alla slag av socker kan uppges med sackarosens generella benämning ”socker”.

I förpackningspåskrifterna uppges ett tillsatsämne, förutom med ett gruppnamn som anger användningssyftet, även kompletterat med namn eller kodnummer för tillsatsämnet, t.ex. antioxidant (citronsyra) eller alternativt antioxidant (E330). Om ett tillsatsämne hör till mer än en grupp, bestämmer ämnets huvudsakliga användning gruppnamnet. Ett tillsatsämne som inte tillhör någon grupp anges med namn eller kodnummer.

Ett tillsatsämne som använts som hjälpmedel vid tillverkningen, som lösningsmedel för ett aromämne eller annat tillsatsämne, eller som bärare i halter som är nödvändiga för funktionen, behöver inte uppges. Teknologiska hjälpmedel som använts vid tillverkningen av produkten, behöver inte uppges på förpackningen, om hjälpmedlet i den slutliga produkten inte längre har något teknologiskt syfte.

I ekoprodukter är det tillåtet att endast använda naturliga aromer. Aromerna uppges med benämningen ”arom(er)” eller med specifi-

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

kationen "naturlig arom". Till namnet kan fogas namnet på den produkt, från vilken aromen har erhållits (till exempel naturlig jordgubbsarom).

7.2. Tillsynsmyndighetens kodnummer

I ekologiska produkter måste alltid uppges kodnumret och/eller namnet på den myndighet/kontrollinstans, som är ansvarig för produktens sista tillverkningsfas. Denna märkning, som anger tillsyn, placeras efter 1.7.2010 på förpackningen i samma synfält tillsammans med EU:s ekomärke och ursprungsmärkning eller i omedelbar närhet av tillverkarens namn och adress, om det gäller en konventionell produkt med ekologiska ingredienser.

Namnen och kodnumren på myndigheter och kontrollinstanser som ansvarar för ekotillsynen i alla medlemsländer kan erhållas bl.a. på webbplatsen för EU:s kommission https://ec.europa.eu/agriculture/organic/consumer-trust/certification-and-confidence/controls-and-inspections/control-system_sv.

Valvira's kodnummer är FI-EKO-301.

7.3. Obligatoriska förpackningsmärkningar fr.o.m. 1.7.2010

Färdigt förpackade, ekologiska livsmedel måste dessutom innehålla EU:s logotyp, om livsmedlet uppfyller kraven på en ekoprodukt och om man i dess presentation hänvisar till ett ekologiskt produktions sätt. Det är även möjligt att använda gemenskapens logotyp i produkter från tredjeländer. I samband med logotypen bör alltid uppges var de råvaror med jordbruksursprung, som produkten innehåller, har producerats.

EU:s eko-logotyp i förpackade produkter är Euro-bladet. Logotypen består av EU-stjärnorna arrangerade som ett blad på ett grönt underlag. I samband med EU-

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

märkningen kan det förekomma andra privata, nationella eller regionala symboler.

De obligatoriska märkningarna måste uppges på förpackningspåskrifterna så att i samma synfält kan ses gemenskapens logotyp, i samband med denna tillsynsmyndighetens ekologiska kodnummer och ett omnämmande om var produktens råvaror med jordbruksursprung har producerats ("producerad i EU", "producerad utanför EU", även namnet på landet kan användas, "producerad i Finland").

Beteckningen "Producerad i Finland" (eller "Producerad i EU") får användas endast om minst 98 % av råvarorna med jordbruksursprung (enligt vikten) har producerats i Finland (eller i EU).

7.4. Logotypen Luomu-kontrollerad ekoproduktion

På ekoprodukter som har producerats i Finland (tillverkade, förpackade eller etiketterade) kan man använda logotypen "Luomu - kontrollerad ekoproduktion" (den s.k. solsymbolen). Även om logotypen är finländsk, förutsätts inte att produktens råvara är av inhemskt ursprung. Jord- och skogsbruksministeriet är innehavare av logotypen och rätten att använda den söks hos Livsmedelsverket. Närmare uppgifter om användningsvillkor, grafiska anvisningar och produkter som har rätt att använda märket fås hos Livsmedelsverket.

7.5. Övriga märkningar

Förutom ovan nämnda logotyper kan man också använda symboler för olika eko-organisationer. Sådana är bl.a. Ekonyckelpigan (symbol för Luomuliitto ry), Demeter och Biodyn (symboler för Biodynamiska föreningen ry.). De privata eko-organisationerna har sina egna bestämmelser och tillsynsförfaranden gällande rätten att använda sina symboler.

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

Även bruket av privata organisationers symboler hänvisar till ett ekologiskt produktionssätt och förutsätter därmed att användaren hör till myndigheternas övervakningssystem.

8. Vin, fruktvin och cider

8.1. Författningar som gäller vin

EU kommissionens verkställighetsförordning om ekologiska viner Nr 203/2012 har tillämpats från och med 1.8.2012.

I tillverkningen av ekologiskt vin förbjuds främst användning av sådana tillverkningsmetoder, där egenskaper som förlorats kunde återföras eller avhjälpas i produkter som kallas för ekologiskt producerade. Dessutom finns begränsningar i tillsatsämnen och hjälpämnen som används i produktionen. Exempelvis användningen sorbinsyra är inte tillåtet och svaveldioxid och sulfit kan användas med sänkta halter.

Den högsta tillåtna halten av sulfit i ekologiska rödviner är 100 mg/l (150mg/l i konventionellt producerade viner), vit- och roséviner 150 mg/l (200mg/l i konventionellt producerade viner), då sockerhalten i dessa viner är under 2 g/l. I andra ekologiska viner har maximihaltsgränsen sänkts 30 mg/l jämfört med sulfithalten i konventionellt producerade viner. Årliga klimatomständigheter kan medföra ändringar i dessa gränsvärden.

I förpackningspåskrifter för ekologiska viner som tillverkats i EU ska användas EU:s eko-logotyp och producentlandets tillsynsmyndighets kodnummer, samt anmälas ursprunget för ingredienser med jordbruksursprung, precis som i andra ekologiskt producerade livsmedel. För produkter som producerats utanför EU är det inte obligatoriskt att använda eko-logotypen.

I tidigare framställda viner, där endast druvorna som används i vinproduktionen är ekologiskt odlade eller om bevis för produktsättet inte är tillgängliga kan det i påskriften beskrivas "vin av ekologiskt

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

odlade druvor”. Viner med sådana påskrifter, som har producerats eller släppts ut på marknaden före 31.7.2012, får säljas tills lagret är tomt. Således kommer detta påskriftssätt så småningom att försvinna. I ett sådant vin får inte användas EU:s eko-logotyp.

8.2. Författningar som gäller fruktvin och cider

I bilaga VIII i verkställighetsförordningen har definierats de tillåtna mängderna för svaveldioxid eller kaliumdisulfit i ekologisk cider och fruktvin. Gränsvärdet är högst 100 mg/l svaveldioxid (SO₂).

I påskrifterna för övrigt fruktvin och cider följs följande villkor, vilka även tillämpats på druvviner:

- i dryckens namn, i namnet för typen av dryck eller i tillverkarens namn får inte förekomma någon märkning som hänvisar till ett ekologiskt, eko-, bio- eller annat motsvarande, naturenligt produktionssätt
- på dryckens emballage eller i presentationsuppgifterna får man berätta om ekoråvaror eller ett ekologiskt produktionssätt t.ex. med uttrycken: ”tillverkad av ekologiskt odlade svarta vinbär och ekosocker” eller ”ekologiskt producerade ingredienser med jord-bruksursprung”

Märkningar förknippade med ekoproduktion, såsom EU:s bladmärke, får endast användas i ekoprodukter som till alla delar uppfyller förordningens villkor.

Om rätten att bruka den nationella solsymbolen ”Luomu - kontrollerad ekoproduktion” och övriga, motsvarande organisationssymboler beslutar den organisation som äger bestämmanderätten för symbolen.

9. Kraven på bokföring

En tillverkare av ekologiska alkoholdrycker måste i sin bokföring till tillämpliga delar bevara följande uppgifter/dokument:

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

- uppgifter om och lagersaldo av inköpta råvaror samt identifikatorer för varupartier (för ekoråvaror antecknas i dokumentet att det är fråga om ekologiskt producerade råvaror)
- leverantörer av ekoprodukter och årliga intyg över att leverantörerna av ekoråvaror är underställa ekotillsynen (spårbarheten av leverantörer)
- resultaten av kontroller vid varumottagningen (man har granskat att förpackningarna för mottagna råvaror är tillslutna och innehåller kontrollmärkningar av den ansvariga kontrollinstansen eller -myndigheten)
- varuleverantörens partivisa intyg om att de råvaror som använts vid tillverkningen inte har bestrålats, genmodifierats eller innehåller GMO
- uppgifter om sålda ekoprodukter, deras mängd, partiernas identifikatorer och deras mottagare (spårbarheten av kunder)
- uppgifter om de råvaror som de sålda partierna innehåller (intern spårbarhet)
- av Livsmedelsverket beviljat tillstånd att använda konventionellt producerade råvaror i ekoprodukter

Aktörer som idkar partihandel med ekologiska alkoholdrycker ska i tillämpliga delar i sin bokföring spara följande uppgifter/dokument:

- uppgifter om inköpta ekologiska produkter, deras lagersaldo samt partiidentifikationer
- leverantörer av ekologiska produkter och årliga intyg över att leverantörerna av ekologiska produkter (tillverkare/partihandlare/importör) omfattas av ekoövervakningen (spårbarhet av leverantörer)

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

- resultaten av mottagningskontroller (för mottagna produkter har kontrollerats, att förpackningarna är slutna och att produktens förpackningspåskrifter uppfyller kraven i ekologistiftningen)
- uppgifter om sålda ekologiska produkter, deras mängder, partiidentifikationer samt mottagare (spårbarhet av kunder)

En aktör som hör till övervakningssystemet för ekologisk produktion bör föra sin bokföring så att mottagna, lagerförda och överlåtna mängder av ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel och alkoholdrycker omedelbart kan klarläggas.

Rapporteringen till Valvira (produktanmälan, tappnings- och leveransuppgifter) av produktionen av de alkoholdrycker som marknadsförs som ekologiskt producerade skiljer sig inte från rapporteringen av andra alkoholdrycker. I en produktanmälan ska produkterna antecknas som ekoprodukter.

10. Import av alkoholdrycker utanför EU

Med import avses import till EU:s område utanför EU från s.k. tredjeländer. Den fria rörligheten av varor från EU:s medlemsländer till Finland är handel inom den inre marknaden, på vilken importföreskrifter inte tillämpas. Eftersom Island, Liechtenstein och Norge hör till Europeiska samarbetsområdet (EES), jämföras de med gemenskapens länder på den inre marknaden. Om ekoprodukter från tredjeländer importeras till Finland via ett annat medlemsland så att tullklareringen har gjorts i detta medlemsland, är också denna handel inom den inre marknaden.

Europeiska kommissionen har fastställt, att produkter som importeras från flera länder (Argentina, Australien, Kanada, Costa Rica, Indien, Israel, Japan, Nya Zeeland, Tunisien, Sydkorea, Schweiz och USA) motsvarar EU:s ekoförordningens krav. En partihandelstillståndshavare kan enligt de krav som ställs i importförordningen

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

1235/2008 importera alkoholdrycker från dessa länder efter att ha blivit godkänd till Valvira övervakningssystem.

Enligt kommissionens verkställighetsförordning 1842/2016 ändrades kontrollcertifikatet för ekologisk import till elektroniskt 19.10.2017. De partispecifika kontrollscertifikat som använts vid import av ekologiska produkter från ett tredjeland sänds till kommissionen elektroniska Traces NT-system.

I systemet används för kontrollcertifikatet benämningen eCOI. I systemet skapas eCOI antingen i ursprungslandet av en kontrollanstalt som kommissionen godkänt eller så gör importören i Finland den själv.

Valvira godkänner de finländska importörerna av alkoholdrycker i Traces NT-systemet. Ansökan till systemet sker direkt genom EU:s webbplats på så sätt att en person i företaget ansöker åt sig företagsspecifika behörigheter som huvudanvändare. Denna person kan efter att han fått koderna själv bevilja fler behörigheter enligt företagets behov till andra arbetstagare eller importspeditionsfirman. Skapandet av användare kan inledas från denna webbplats: https://webgate.ec.europa.eu/cfcas3/tracesnt-webhelp/Content/B_Getting%20Started/getting-started.htm.

Förutom ovan beskrivna ekodokument bör vid import av ekologiska alkoholdrycker alltid för övrig alkoholimport nödvändiga dokument ett administrativt följebrev och ett VI 1-dokument (för viner) eller ett motsvarande undersökningsintyg medfölja försändelsen.

Importören bör alltid till Valvira i god tid uppge ekologiska alkoholdrycker som importeras från tredjeländer partivis. Om mottagning av ett parti alkoholdrycker rapporteras till Valvira på blanketten: Ekologiska produkter importerade från tredje länder (<https://www.valvira.fi/web/sv/framsida>). Övriga importdokument bevaras i importörens egen bokföring.

Dnr V/25735/2020
26.8.2020, uppdaterad 16.4.2021

Mer information alkoholi@valvira.fi

Direktör *Jussi Holmalahti*
Jussi Holmalahti

Överinspektör *Markku Keskimäki*
Markku Keskimäki